

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 13CoCsp/17/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8122209643
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Baran
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8122209643.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Barana a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Mariany Muránskej v spore žalokyne: Q. K., nar. XX.X.XXXX, bytom U. XXX, XXX XX C. O., zast. JUDr. Igor Šafranko, advokát so sídlom ul. Sovietskych hrdinov 163/66, 089 01 Svidník proti žalovanej: Československá obchodná banka, a.s., IČO: 36 854 140, so sídlom Žižkova 11, 811 02 Bratislava, zast. HAVRILLA & Co, s.r.o., IČO: 36 364 606, so sídlom Nám. M. Benku 2, 811 07 Bratislava, o určenie neprijateľných zmluvných podmienok, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Prešov, č.k. 18Csp/111/2022-102 zo dňa 23.01.2023, takto

rozhodol:

- Potvrďuje rozsudok.
- Žalobkyni voči žalovanej priznáva náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že:

„I. Súd určuje, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o spotrebiteľskom OTP expres úvere, č. XXXX XXXX XX P., zo dňa 13.10.2015, v čl. V. Poplatky, bod 2., v znení: „Dlžník je ďalej povinný zaplatiť Banke poplatok za: a) upomienku a administratívu vymáhania vo výške 25.00 €, v prípade nedodržania podmienok zmluvy, ktorý je splatný vždy v deň odoslania upomienky.“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou

II. Súd určuje, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o spotrebiteľskom OTP expres úvere, č. XXXX XXXX XX P., zo dňa 13.10.2015, v čl. VI. Ďalšie záväzky Dlžníka, bod 1., v znení: „Dlžník je povinný bez zbytočného odkladu informovať Banku o zmenách v príjmoch a výdavkoch, o záväzkoch, ktoré prevzal za úhradu záväzkov iných osôb a o iných podstatných zmenách osobnej a ekonomickej povahy, ktoré môžu mať vplyv na riadne splácanie záväzkov z tejto zmluvy alebo o zmene zamestnania, príp. o skončení podnikania. Ďalej je povinný informovať banku o úmrtí spoludlžníka, ručiteľa a ďalších osôb, ktoré poskytli zabezpečenie úveru. Plnenie podmienky bude Banka vyhodnocovať v termínoch zhodných s periodicitou vykonávania monitoringu. Dlžník sa zaväzuje na základe výzvy Banky predkladať potvrdenia o trvaní zdroja príjmu.“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

III. Súd určuje, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o spotrebiteľskom OTP expres úvere, č. XXXX XXXX XX P., zo dňa 13.10.2015, v čl. VII. Porušenie zmluvných povinností, bod 6., v znení: „Banka je oprávnená vyhlásiť okamžitú splatnosť celej dlžnej sumy úveru (vrátane splatnosti úrokov za celú dohodnutú dobu úveru), ak Dlžník poskytol Banke nepravdivé informácie, ktoré sú potrebné na preverenie, či Dlžník nemá k Banke osobitný vzťah (§ 35 ods. 1 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách

a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

IV. Súd určuje, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o spotrebiteľskom OTP expres úvere, č. XXXX XXXX XX P., zo dňa 13.10.2015, v čl. IX. Záverečné ustanovenia, bod 2., v znení: „Dlžník vyhlasuje, že pred podpisom tejto zmluvy sa oboznámil so Všeobecnými obchodnými podmienkami OTP Banky Slovensko, a.s. pre poskytovanie spotrebných úverov pre obyvateľstvo (v znení účinnom od 1.4.2015), ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou tejto zmluvy a súhlasí s nimi.“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

V. Žalobkyňa má nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.“

2. Rozhodnutie právne odôvodnil § 2 písm. d) zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom ku dňu 13.10.2015, § 39, § 52 ods. 1, 3 a 4, § 53 ods. 1 až 5, § 54 ods. 1, 2, § 565, 559 ods. 1, 2, § 657 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“).

3. Vychádzal zo zistenia, že žalobkyňa so žalovanou uzavreli dňa 13.10.2015 Zmluvu, z ktorej je zrejmé, že žalovaná poskytla žalobkyni úver vo výške 5.100 eur s dohodnutou mesačnou splátkou vo výške 113,19 eur, s počtom splátok 60, ročnou úrokovou sadzbou 11,90% a RPMN od 12,57%. Celkové náklady spotrebiteľa predstavovali 6.791,40 eur. Zo Zmluvy z čl. V. Poplatky, bod 2. plynie, že „Dlžník je ďalej povinný zaplatiť Banke poplatok za: a) upomienku a administratívu vymáhania vo výške 25.00 €, v prípade nedodržania podmienok zmluvy, ktorý je splatný vždy v deň odoslania upomienky.“ Zo Zmluvy z čl. VI. Ďalšie záväzky Dlžníka, bod 1. plynie, že „Dlžník je povinný bez zbytočného odkladu informovať Banku o zmenách v príjmoch a výdavkoch, o záväzkoch, ktoré prevzal za úhradu záväzkov iných osôb a o iných podstatných zmenách osobnej a ekonomickej povahy, ktoré môžu mať vplyv na riadne splácanie záväzkov z tejto zmluvy alebo o zmene zamestnania, príp. o skončení podnikania. Ďalej je povinný informovať banku o úmrtí spoludlžníka, ručiteľa a ďalších osôb, ktoré poskytli zabezpečenie úveru. Plnenie podmienky bude Banka vyhodnocovať v termínoch zhodných s periodicitou vykonávania monitoringu. Dlžník sa zaväzuje na základe výzvy Banky predkladať potvrdenia o trvaní zdroja príjmu.“ Zo Zmluvy z čl. VII. Porušenie zmluvných povinností, bod 6. plynie „Banka je oprávnená vyhlásiť okamžitú splatnosť celej dlžnej sumy úveru (vrátane splatnosti úrokov za celú dohodnutú dobu úveru), ak Dlžník poskytol Banke nepravdivé informácie, ktoré sú potrebné na preverenie, či Dlžník nemá k Banke osobitný vzťah (§ 35 ods. 1 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).“ Zo Zmluvy z čl. IX. Záverečné ustanovenia, bod 2. plynie, že „Dlžník vyhlasuje, že pred podpisom tejto zmluvy sa oboznámil so Všeobecnými obchodnými podmienkami OTP Banky Slovensko, a.s. pre poskytovanie spotrebných úverov pre obyvateľstvo (v znení účinnom od 1.4.2015), ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou tejto zmluvy a súhlasí s nimi.“

4. Súd prvej inštancie konštatoval, že podanou žalobou sa žalobkyňa môže domáhať určenia neprijateľných zmluvných podmienok zo Zmluvy, a to bez potreby preukazovania naliehavého právneho záujmu. V zmysle ust. § 137 písm. c) CSP, podľa ktorého žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného právneho predpisu. Týmto osobitným predpisom je zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov, ktorý v ust. § 3 ods. 5 umožňuje spotrebiteľovi proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonmi domáhať sa proti porušiteľovi na súde ochrany svojho práva (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo 27/2018). Poukázal aj na na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, a to rozsudok sp. zn. 6Cdo 127/2017.

5. K námietke žalovanej, že napadnuté zmluvné podmienky v Zmluve neboli aktívované, súd uviedol, že právne posúdenie je zamerané na objektívne posúdenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky vo vzťahu k spotrebiteľovi, teda je v súdnej veci (v konaní o určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky) právne bez významu, či dodávateľ zmluvnú podmienku skutočne voči spotrebiteľke uplatnil. Právny vzťah medzi účastníkmi konania posúdil podľa ZoSÚ. Zároveň tento posúdil aj podľa § 52 a nasl. OZ, keďže žalobkyňa vystupuje v pozícii spotrebiteľky a žalovaná (jeho právny predchodca) v pozícii dodávateľa. Táto skutočnosť nebola nikým spochybnená. Predtým, ako súd pristúpil k preskúmaniu nekalosti zmluvnej podmienky, dospel k záveru, že napadnuté ustanovenia Zmluvy sa netýkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny.

6. Súd dospel k záveru, že napadnuté zmluvné ustanovenia sú neprijateľnými zmluvnými podmienkami. Vo vzťahu k zmluvnej podmienke v čl. V. Poplatky, bod 2 uviedol, že táto zmluvná podmienka bola posúdená zo strany všeobecných súdov ako neprijateľná v zmysle ust. § 53 ods. 4 písm. k) OZ a nebolo z nej priznané plnenie a súd nevidí dôvod na odklon od uvedených rozhodnutí, pričom poukázal na rozsudok Okresného súdu Prievidza sp. zn. 16Csp 19/2021 zo dňa 22.08.2021 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5CoCsp 15/2022 zo dňa 28.06.2022. Zároveň súd konštatoval, že zmluvná podmienka je navyše netransparentná, nejednoznačná nakoľko ju môže dodávateľ uplatniť pri akomkoľvek nedodržaní podmienok zmluvy.

7. K zmluvnej podmienke v čl. VI. Ďalšie záväzky Dlžníka, bod 1. poukázal na judikatúru Súdneho dvora EÚ vo veci C-226/12, z ktorého vyplýva, že existencia „značnej nerovnováhy“ môže vyplývať už zo samotnej skutočnosti dostatočne závažného narušenia právneho postavenia, v ktorom sa tento spotrebiteľ ako zmluvná strana nachádza na základe platných vnútroštátnych predpisov formou prenesenia dodatočnej povinnosti, ktorú vnútroštátne predpisy nestanovujú, na spotrebiteľa. Zároveň citoval rozhodnutie, s odôvodnením ktorého sa stotožňuje, a to rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 11C 115/2016 zo dňa 29.6.2016. Dodávateľ povinnosti spotrebiteľa nad rámec zákonnej úpravy (preverenie bonity za trvania zmluvného vzťahu), nehovoriac o povinnosti na požiadanie dodávateľa (a to kedykoľvek) preukazovať potvrdenie o trvaní zdroja príjmu, subsumoval pod podstatné porušenie zmluvných povinností (čl. VII. bod 1 písm. c, prípadne j), resp. bod 3 písm. e) s následkami uvedenými v čl. VII bod 2, medzi ktoré zaradil okrem iného požadovať ďalšie zabezpečenie úveru, žiadať uznanie záväzku v zmysle právnych predpisov, odstúpenie od Zmluvy, uplatnenie práva vyplývajúce zo zabezpečenia úveru (napr. predaj zálohu). Toto zmluvné ustanovenie je preto neprijateľnou zmluvnou podmienkou v zmysle generálnej klauzuly ust. § 53 ods. 1 OZ. Čl. VII. Porušenie zmluvných povinností, bod 6. posúdil rovnako ako spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa, nakoľko je spotrebiteľka vystavená nejasnej, nezrozumiteľnej zmluvnej podmienke spočívajú v používaní komplikovaných a sofistikovaných termínov, ktorá ho robí nepochopiteľným pre spotrebiteľku, a to pod sankciou okamžitého zosplatnenia úveru. Zákon o bankách pritom porušenie tejto povinnosti spája so sankciou neplatnosti právneho úkonu, v čom dodávateľ tiež vytvára hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. Z neplatného právneho úkonu by spotrebiteľ bol povinný v zmysle ustanovení o bezdôvodnom obohatení § 457 OZ vrátiť len to, čo podľa zmluvy dostal (len istinu) a v prípade zosplatnenia by dodávateľ v zmysle zmluvnej podmienky bol oprávnený žiadať nielen poskytnutú istinu, ale i úroky, a to za celú dohodnutú dobu úveru. Na právnom posúdení súdu nemení nič zákonný odkaz na ust. § 35 ods. 4 zákona o bankách, pretože existuje nezanedbateľné nebezpečenstvo, že spotrebiteľ z dôvodu svojej nevedomosti netuší, čo má chápať pod termínom osobitný vzťah k banke, tu súd odkázala na smernicu Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288), rozsudok Mostaza Claro, C 168/05, EU:C:2006:675, bod 28 a citovanú judikatúru, ako aj v súvislosti so smernicou Rady 87/102/EHS z 22. decembra 1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru (Ú. v. ES L 42, 1987, s. 48; Mim. vyd. 15/001, s. 326), rozsudok Rampion a Godard, C 429/05, EU:C:2007:575, bod 65). Z uvedených dôvodov aj toto zmluvné ustanovenie považoval za neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmysle generálnej klauzuly ust. § 53 ods. 1 OZ. Napokon k čl. IX. Záverečné ustanovenia, bod 2. uviedol, že táto zmluvná podmienka bola posúdená zo strany všeobecných súdov ako neprijateľná v zmysle ust. § 53 ods. 4 písm. l) OZ a súd nevidí dôvod na odklon od uvedených rozhodnutí citujúc rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7CoCsp 46/2021 zo dňa 13.12.2021. Majúc na zreteli uvedené súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti napadnutého rozsudku.

8. O trovách konania rozhodol v zmysle ust. § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 2 CSP.

9. Proti tomuto rozsudku podala odvolanie žalovaná z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedla, že určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky na základe určovacej žaloby je možné len na základe preukázania naliehavého právneho záujmu žalobkyne. S poukazom na ust. § 3 ods. 3 a ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa uviedla, že v tomto prípade právo žalobkyne ako spotrebiteľa prislúchajúce jej z uzatvorenej úverovej zmluvy porušené nebolo. Žalobkyňa si nenárokujú vydanie bezdôvodného obohatenia alebo náhradu vo vzťahu k vydaným upomienkam vo výške 25 eur za jednu, nenamieta splnenie informačnej povinnosti podľa čl. VI bod 1. úverovej zmluvy, nenamieta tú skutočnosť, že by žalovaná vyhlásila okamžitú splatnosť celej dlžnej sumy úveru z dôvodu, že žalobkyňa

poskytla nepravdivé informácie, ktoré sú potrebné na preverenie, či nemá k banke osobitný vzťah a ani to, že by bolo porušené akékoľvek jej individuálne právo vo vzťahu k oboznámeniu sa so Všeobecnými obchodnými podmienkami úverovej zmluvy. Považovala za nesprávne práve posúdenie súdom prvej inštancie, podľa ktorého je bez právneho významu, či dodávateľ zmluvnú podmienku skutočne uplatnil voči spotrebiteľke. Vo vzťahu k výroku I. nie sú splnené podmienky podľa ust. § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka, pretože predmetný poplatok za upomienku bol dojednaný priamo v úverovej zmluve ako individuálna podmienka a navyš s predmetnou úverovou zmluvou mala možnosť žalobkyňa vopred sa oboznámiť. Nesúhlasila ani s tvrdením, že neposkytuje spotrebiteľovi skutočné protiplnenie. Poukázala na rozhodnutia súdov, v ktorých nepovažovali uvedený poplatok za neopodstatnený. K výroku II. uviedla, že sa súd nevysporiadal s argumentáciou žalovanej a bližšie neodôvodnil, prečo zmluvnú podmienku informovať banku považuje za neprijateľnú. Nie je pravdou, že by tieto informácie nesúviseli s poskytnutým úverom a dlžníkovou schopnosťou ho pravidelne splácať. Má za to, že súd prvej inštancie nesprávne práve posúdil v nadväznosti na ust. § 7 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch. Vedomosť o podstatných zmenách osobnej a ekonomickej povahy má vplyv na riadne splácanie záväzkov a je v prospech spotrebiteľa. K výroku III. uviedla, že žalobkyňa ako spotrebiteľ by v prípade neplateného právneho úkonu bola povinná vrátiť len to, čo podľa zmluvy dostala, ale v prípade zosplatenia celej dlžnej sumy úveru podľa čl. VII bod 6. by žalovaná v zmysle zmluvnej podmienky bola oprávnená žiadať nielen poskytnutú sumu, ale i úroky, a to za celú dohodnutú dobu úveru. Uvedené ustanovenie, podľa ktorého má byť dlžník povinný uhradiť banke nielen istinu ale aj úroky, však žalovaná má za zákonné a odôvodnené. S poskytnutím úveru sa v každom prípade spájajú aj ďalšie výdavky na jeho poukázanie dlžníkovi, čo má práve vyrovnať dohodnutý úrok z požičaných peňazí na základe úverovej zmluvy a rovnako tieto úroky slúžia ako jeden zo základných zdrojov príjmu banky. Úver sa preto musí považovať za celok istiny spolu s úrokmi. Napokon k výroku IV. Uviedla, že sa súd nevysporiadal s argumentáciou žalovanej a dospel k nesprávnemu záveru aplikáciou a výkladom čl. IX. bod 2 úverovej zmluvy. Všeobecné obchodné podmienky sa k úverovej zmluve štandardne prikladajú, táto prax je bežná, zákonná, predpokladaná príslušnými právnymi predpismi. Žalobkyňa sa mohla oboznámiť s ich znením pred samotným podpisom úverovej zmluvy, a to v znení zverejnenom na webovom sídle právneho predchodcu žalovanej. Navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

10. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k odvolaniu vo vzťahu k argumentácii žalovanej o potrebe preukazovania naliehavého právneho záujmu poukázala na ust. § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z. Preto by nemali byť pochybnosti o tom, že od 01.01.2018 sa môže spotrebiteľ domáhať určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky pred súdom, keď to práve ust. § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z. výslovne umožňuje práve s odkazom na § 137 CSP. Ak sa spotrebiteľ môže domáhať žalobou určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, tak sa môže domáhať žalobou aj určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky, lebo toto určenie je tiež určením neplatnosti zmluvy. Určovanie neprijateľnosti zmluvnej podmienky malo oporu aj v zákone pred 01.01.2018 v zmysle § 137 CSP, § 298 CSP a v zmysle zákona č. 250/2007 Z.z. a § 53a OZ. Určovanie neprijateľnosti zmluvných podmienok je v individuálnych spotrebiteľských sporoch hlavným prostriedkom a cieľom ochrany spotrebiteľov v EÚ, v zmysle smernice Rady 93/13/EHS. Z únieovej, ale aj z vnútroštátnej úpravy vyplýva, že súd môže žalobu o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky zamietnuť len v prípade, že sa v súdnej veci nejedná o neprijateľnú zmluvnú podmienku. Ustanovenie § 298 ods. 1 CSP určuje, že súd môže v rozsudku aj bez návrhu vysloviť, že určitá zmluvná podmienka je neprijateľná. Poukázala na komentár k Civilnému sporovému poriadku, pričom uviedla, že vzhľadom na aktuálne rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/27/2018 zo dňa 28.03.2019 a na už ustálenú rozhodovaciu prax sú uvedené argumenty nadbytočné. Z uvedeného rozhodnutia Najvyššieho súdu SR vyplýva, že žaloba, ktorou sa žalobca domáha určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok, nie je určovacou žalobou v zmysle ust. § 137 ods. 1 písm. a) CSP, ale ide o osobitný druh žaloby patriacej spotrebiteľovi s cieľom domáhať sa ochrany svojho práva. Žaloba má podklad v osobitných predpisoch, a to v § 53 ods. 1, 4, 5 a § 53a Občianskeho zákonníka a § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. Preto v prípade tejto žaloby nie je potrebné preukazovať naliehavý právny záujem. Na dôvodnosť žaloby o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky nemá žiaden vplyv, či úver bol alebo nebol splatený (rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 10Co/30/2018 zo dňa 09.04.2019) a samotné plynutie času nemá žiaden vplyv na možnosť vyhovieť žalobe o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.10.2019). Čo sa týka predmetných neprijateľných zmluvných podmienok, tieto predstavujú už judikované neprijateľné zmluvné podmienky. Žalovaná v konaní nepredložila jediný dôkaz na preukázanie kontraktčného procesu. Spotrebiteľská zmluva má

jednoznačne charakter formulárovej zmluvy, do ktorej žalovaná dopisovala údaje žalobkyne. Dodávateľ konal v rozpore s požiadavkou odbornej starostlivosti, keď jej podsunul na podpis zmluvu, čo považuje za nekalú obchodnú prax podľa ust. § 7 zákona o ochrane spotrebiteľa. K poplatku za upomienky uviedla, že jeho výšku žalovaná nijako neodôvodnila, preto ich požadovanie odporuje dobrým mravom. Žalobkyňa poukázala na rozhodnutia Krajského súdu v Prešove, ktorými bola vyslovená neprijateľnosť tejto zmluvnej podmienky. Vo vzťahu k zmluvnej podmienke o povinnosti informovať o všetkých zmenách osobnej alebo ekonomickej povahy žalovaná poukázala na § 7 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z., pričom rozdiel je ten, že informácie sa poskytujú na žiadosť banky. Predmetná zmluvná podmienka je neurčitá, nejasná a nezrozumiteľná, keďže ide o akékoľvek zmeny. Čo sa týka zmluvnej podmienky týkajúcej sa osobitného vzťahu k banke, napadnuté ustanovenie zmluvy je neurčité, pretože ako subjekt práva nezalovaný bez reálneho oboznámenia a poučenia zo strany dodávateľa nedokáže vedieť posúdiť a vyhodnotiť svoj prípadný osobitný vzťah k banke, ako ani rozsah a výpočet subjektov, ktoré nimi sú, pričom aj nedbanlivé prehlásenie je späť so sankciou okamžitého zosplatnenia úveru. Z obsahu zmluvnej podmienky týkajúcej sa vyhlásenia o oboznámení je zrejmé, že jej cieľom je obísť zákon a tým vyňať spotrebiteľa z režimu právnych ochrany noriem zameraných na ochranu spotrebiteľa obsiahnutých v Občianskom zákonníku. Je neprijateľné, aby bolo na spotrebiteľa zmluvnou podmienkou prenášané dôkazné bremeno oboznámenia sa so zmluvnými podmienkami a splnenia si zákonných povinností veriteľa. V ďalšom poukázala na rozhodnutia súdov, ktorými bola predmetná zmluvná podmienka vyhlásená za neprijateľnú a rozhodnutie Ústredného inšpektorátu Slovenskej obchodnej inšpekcie zo dňa 11.03.2014 a rozhodnutie Slovenskej obchodnej inšpekcie č. SK/0207/99/2014 zo dňa 24.03.2014. Zároveň citujúc poukázala aj na rozsudok vo veci C-449/13 zo dňa 18.12.2014. Nemala žiadnu možnosť oboznámiť sa s dokumentmi pred uzavretím zmluvy. Žalovaná nijako nepreukázala nepochybné predloženie obchodných podmienok. Zákonodarca novelizáciou tzv. čierneho zoznamu neprijateľných zmluvných podmienok doplnil ust. § 53 ods. 4 písm. l) občianskeho zákonníka, podľa ktorého za neprijateľné zmluvné podmienky sa považujú ustanovenia, ktoré obmedzujú prístup k dôkazom alebo ukládajú spotrebiteľovi povinnosti niesť dôkazné bremeno, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, mala niesť iná zmluvná strana. Špecifikum čierneho zoznamu spočíva v tom, že po jeho ustanovení zákonodarcom nemusí súd ďalej vykonávať test neprijateľnosti zmluvných podmienok. Navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

11. Žalovaná vo svojej replike uviedla, že k možnosti podať žalobu bez preukázania naliehavého právneho záujmu trvá na svojej argumentácii uvedenej v odvolaní. V danom prípade úverová zmluva zanikla, keďže konečná splatnosť bola dohodnutá na 13.10.2020. Určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky nemá oporu v zákone. Zotrvávala na názore, že súd prvej inštancie nesprávne aplikoval ust. § 53 Občianskeho zákonníka na úverovú zmluvu vo vzťahu k výrokom I. až IV. napadnutého rozsudku. Odkaz žalobkyne na rozhodnutia súdov prvej inštancie, ktoré netvorí judikatúru, ako aj ďalšie sú k dnešnému dňu neprávoplatné, a preto nemôžu byť považované za preukazujúce akékoľvek tvrdenie žalobkyne. K pochybnostiam fyzického predloženia obchodných podmienok poukázala na znenie úverovej zmluvy, kde na poslednej strane podpisom žalobkyňa uvádza, že tieto vlastnoručne podpísala. Navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietne, alternatívne zruší rozsudok súdu prvej inštancie a vec vráti na ďalšie konanie.

12. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli Krajského súdu v Prešove a na jeho webovej stránke najmenej 5 dní vopred a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej nie je dôvodné.

13. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

14. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte namietaným porušením práva na spravodlivý proces, nesprávnym skutkovým zistením, neobstátim zisteného skutkového stavu a nesprávnym právnym posúdením, teda, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (viď rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II.ÚS 78/05).

15. K námietke o nesprávnom právnym posúdení odvolací súd poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010). Táto odvolacia námietka naplnená nebola.

16. Odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie správne posúdil predmetný vzťah medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanou ako vzťah uzavretý medzi dodávateľom (právny predchodca žalovanej) a spotrebiteľom (žalobkyňa) ako vzťah spotrebiteľský. Na uvedený vzťah správne aplikoval ustanovenia príslušných právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa, ktoré majú aplikačnú prednosť pred inými ustanoveniami vzťahujúcimi sa na predmetné vzťahy medzi veriteľom (dodávateľom) a dlžníkom (spotrebiteľom).

17. Odvolací súd uvádza, že nemá žiadne pochybnosti o tom, že z právnej úpravy priamo vyplýva oprávnenie domáhať sa určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky. S účinnosťou od 01.01.2018 bola zákonom č. 279/2017 Z.z. realizovaná novela zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, kde bolo doplnené ustanovenie § 11 ods. 4, v zmysle ktorého spotrebiteľ sa môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou. Predmetné ustanovenie v poznámke pod čiarou odkazuje na § 137 písm. c) a d) Civilného sporového poriadku, na právo domáhať sa určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Vychádzajúc z logického výkladu právnej normy a argumentu a maiori ad minus (od väčšieho k menšiemu), je podľa odvolacieho súdu právom, ktoré pri oprávnení spotrebiteľa domáhať sa neplatnosti zmluvy ako celku obsahuje v sebe aj právo spotrebiteľa domáhať sa neprijateľnosti, a teda aj neplatnosti, čo aj len jednotlivéj zmluvnej podmienky. Preto podľa názoru odvolacieho súdu sa na základe ust. § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z. môže spotrebiteľ domáhať aj určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Ide o ustanovenie, ktoré je procesnej povahy, preto z hľadiska jeho časovej pôsobnosti platí, že súd je povinný aplikovať ho v čase rozhodovania o nároku. Vysloviť neprijateľnosť zmluvnej podmienky je pritom možné aj vo vzťahu k zmluve, ktorá už zanikla. Súdny dvor Európskej únie v rozhodnutí C-473/00 potvrdil, že uplynutie času v žiadnom prípade nemôže byť skutočnosťou, ktorá by mala znížiť alebo znemožniť ochranu práv spotrebiteľa pred nekalými obchodnými podmienkami podľa článku 3 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS. Žalobkyňa v postavení spotrebiteľa mala zákonné právo na ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami v spotrebiteľskej zmluve, čo vyplýva aj z ust. § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. Žaloba o určenie neplatnosti zmluvnej podmienky nie je vylúčená ani v individuálnom spotrebiteľskom spore.

18. V predmetnom prípade je zrejmé, že zmluvné podmienky boli dodávateľom vopred pripravené a nebolo možné zo strany spotrebiteľa meniť ich obsah. Uvedené je dôvodom k tomu, aby súdnej kontrole boli podrobené aj zmluvné dojednania majúce charakter podmienok spôsobujúcich značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Pritom by nemali byť žiadne pochybnosti o tom, že spotrebiteľ je slabšou zmluvnou stranou, či už z dôvodu neinformovanosti alebo vyjednávacej pozície pri pokuse dosiahnuť zmenu už vopred naformulovanej zmluvy.

19. Odvolací súd má za to, že výška poplatkov za upomienky má jednoznačne sankčný charakter, pretože suma 25 eur zrejme presahuje administratívne náklady, ktoré žalobkyňa s upomienkou má. Svojou podstatou tak u poplatku za upomienku nejde o paušalizáciu nákladov spojených s uplatňovaním pohľadávky v zmysle § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ale skôr o zmluvnú pokutu v zmysle § 544 ods. 1 Občianskeho zákonníka za omeškanie dlžníka spojené so zaslaním upomienky žalovanej. Okrem

toho rozhodnutie o jej výške je v konečnom dôsledku na vôli žalovanej, pretože len ona rozhodne či a koľko upomienok zašle.

20. Upomienka ako taká nemôže mať sankčný charakter, v opačnom prípade by totiž mala povahu tzv. skrytej zmluvnej pokuty, čo je vo vzťahu k spotrebiteľovi netransparentné. Podstatou týchto poplatkov je pridanie bližšie nešpecifikovaných a spotrebiteľovi nevysvetlených nákladov, ktoré nie sú preukázané. Poplatok za upomienku nemožno chápať ani ako poplatok za službu, plnenie, ktoré je poskytované spotrebiteľovi.

21. Odvolací súd zdôrazňuje, že v prípade poplatku takéhoto typu zaň dodávateľ spotrebiteľovi neposkytol žiadne protiplnenie. Tieto skutočnosti len podporujú už vyššie uvedené, a to, že predmetný poplatok predstavuje iba ďalšiu sankciu v prípade omeškania spotrebiteľa s úhradami dlhu, nie iba skutočnú náhradu nákladov dodávateľa.

22. Odvolací súd tiež zdôrazňuje, že súdnu ochranu nepoživajú také ustanovenia v spotrebiteľských zmluvách, ktoré sú jednostranne zakomponované do všeobecných obchodných podmienok alebo iných podmienok (napr. Sadzobník poplatkov) a predstavujú neprimerané finančné vyjadrenie nákladov dodávateľa za administratívne úkony, ktoré reálne nemôžu mať základ v skutočných nákladoch dodávateľa. Poplatky za doručenie upomienok tak spĺňajú z pohľadu odvolacieho súdu rovnaké kritériá, preto odvolací súd považoval za dôvodné rozsudok v napadnutej časti potvrdiť.

23. Ustanovenia o poplatkoch za upomienky boli súčasťou formulárovej zmluvy, pričom z vykonaného dokazovania súdu prvej inštancie nevyplývalo, aby žalovaná v priebehu konania predložila dôkaz o tom, že žalobkyňa ako spotrebiteľa oboznámil (resp. jej právny predchodca) s obsahom a podstatou týchto zmluvných podmienok. Z takto formulovaných zmluvných podmienok vyplýva, že nemohli byť individuálne dojednané medzi sporovými stranami, pretože boli žalobcom, resp. jeho právnym predchodcom ako veriteľom vopred pripravené bez možnosti ich zmeny žalovanou ako spotrebiteľom. Z uvedeného tak vyplýva, že takéto zmluvné podmienky bolo možné vyhodnotiť ako neprijateľné zmluvné podmienky spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Ako už správne konštatoval súd prvej inštancie, v zmysle § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzatvorenia zmluvy, sú takéto neprijateľné zmluvné podmienky neplatné.

24. Odvolaciu argumentáciu žalovanej vo vzťahu k určeniu neprijateľnosti zmluvnej podmienky vo výroku II., ktorá vychádzala, resp. mala základ v odkaze na povinnosť veriteľa posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, mal odvolací súd za argumentáciu bez relevancie. Žalovaná totiž mala za náležité vyžadovať od spotrebiteľa informácie o zmenách v príjmoch, výdavkoch a záväzkoch, ktoré prevzal spotrebiteľ alebo o iných zmenách v príjmovej sfére spotrebiteľa z dôvodu možnej zmeny zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru. Je možné súhlasiť s tým, že z ustanovenia § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch č. 129/2010 vyplýva povinnosť veriteľa posúdiť schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver aj pred zmenou zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru, a to s odbornou starostlivosťou. Uvedená povinnosť je však vyžadovaná vo vzťahu k novej obsahovej alebo inej zmene existujúceho záväzkového vzťahu. Za situácie, keď ani nie je zrejmé, či k nejakej zmene vzniknutého zmluvného vzťahu dôjde, t.j. hypotetickej situácie, je nezrozumiteľné z akého dôvodu by sa povinnosť, ktorá je uvedená v článku VI. zmluvy mala vyžadovať od spotrebiteľa. Preverovanie bonity spotrebiteľa sa vyžaduje pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Nie je právne ani fakticky opodstatnené preskúmať bonitu spotrebiteľa po uzavretí zmluvy, naviac pri neurčito konkretizovaných podmienkach čo všetko by mal spotrebiteľ veriteľovi oznamovať.

25. K zmluvnej podmienke v čl. VII. Porušenie zmluvných povinností bod 6. odvolací súd stotožňuje sa s názorom súdu prvej inštancie na podporu argumentácie poukazuje na nález Ústavného súdu SR zo dňa 15.06.2023 sp. zn. III. ÚS 111/2023, ktorý vo svojom rozhodnutí uviedol, cit.: „21. ... Pokiaľ ide o požiadavku transparentnosti zmluvných podmienok, ako vyplýva z čl. 4 ods. 2 smernice 93/13, Súdny dvor zdôraznil, že táto požiadavka, uvedená aj v čl. 5 tejto smernice by nemala byť obmedzená len na ich zrozumiteľnosť z formálneho a gramatického hľadiska, ale naopak, „... požiadavka jasného a zrozumiteľného formulovania zmluvných podmienok, a teda transparentnosti, stanovená rovnakou smernicou, sa musí chápať široko“ (pozri v tomto zmysle rozsudky z 30. 4. 2014, Kásler a Káslerné Rábai, C-26/13, EU:C:2014:282, body 71 a 72, ako aj z 9. 7. 2015, Bucura, C-348/14, neuverejený,

EU:C:2015:447, bod 52). 22. Ku konfrontácii inštitútov neurčitosti a neprijateľnosti treba poznamenať, že podľa všeobecných súdov bola neurčitosť zmluvnej podmienky nie prekážkou, ale naopak, dôvodom vyslovenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Značná nerovnováha v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa je založená aj vtedy, ak je spotrebiteľ vystavený nejasnej, nezrozumiteľnej alebo neurčitej zmluvnej podmienke, z ktorej nemožno určiť práva a povinnosti spotrebiteľa. Najčastejšie prípady nejasnosti a nezrozumiteľnosti zmluvnej podmienky spočívajú v používaní komplikovaných a náročných technických a iných sofistických termínov, v nejasnej formulácii zmluvného ustanovenia, ktorá ho robí nepochopiteľným pre spotrebiteľa. Neurčitosť zmluvnej podmienky úzko súvisí s jej nezrozumiteľnosťou a týka sa väd jej obsahu, ktorých následkom je, že spotrebiteľ je vystavený právnej neistote v otázke úpravy práv a povinností v konkrétnom štádiu zmluvného vzťahu. Nejasnosť, neurčitosť a nezrozumiteľnosť zmluvnej podmienky sa na strane spotrebiteľa prejavuje jednoducho, a to nemožnosťou ustáliť obsah podmienky a režim práv a povinností (ŠTEVČEK, M., DULAK, A., BAJÁNKOVÁ, J. a kolektív. Občiansky zákonník I. Druhé vydanie. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2019, 564 s.).....24. Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že „... informácie o zmluvných podmienkach a dôsledkoch tohto uzavretia zmluvy poskytnuté pred uzavretím zmluvy majú pre spotrebiteľa zásadný význam. Najmä na základe týchto informácií sa tento spotrebiteľ rozhoduje, či chce byť viazaný podmienkami, ktoré predajca alebo dodávateľ vopred vypracoval“ (rozsudky z 21. 3. 2013, RWE Vertrieb, C-92/11, EU:C:2013:180, bod 44, ako aj z 21. 12. 2016, Gutiérrez Naranjo a i., C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980, bod 50). Súdny dvor tiež rozhodol, že „v každom prípade je súd členského štátu povinný preskúmať, či zmluvná podmienka týkajúca sa hlavného predmetu zmluvy bola formulovaná jasne a zrozumiteľne“ (rozsudok C-224/19, b. 71; týka sa provízie za poskytnutie úveru, tiež rozsudok z 21. 12. 2016 v spojených veciach C-154/15, C-307/15, C-308/15, ECLI:EU:C:2016:980).

26. Argumentáciu žalovanej týkajúca sa vydania bezdôvodného obohatenia nemá v prejednávanej veci relevanciu, nakoľko predmetnú zmluvnú podmienku je potrebné považovať už len z dôvodu jej nezrozumiteľnosti a nejasnosti pre spotrebiteľa, pričom nemožno v zmluve odkazovať na ustanovenie iného právneho predpisu a predpokladať, že spotrebiteľ tento zákonný predpis pozná bez toho, aby v zmluvnej podmienke bolo toto ustanovenie právneho predpisu uvedené, pričom by spotrebiteľa zároveň dodávateľ poučil o tejto povinnosti a vysvetlil pojmy uvedené v tejto zmluvnej podmienke, ktoré dodávateľ prevzal z iného právneho predpisu. Z týchto dôvodov sa odvolací súd stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie o neprijateľnosti zmluvnej podmienky uvedenej v čl. VII. bod 6. zmluvy.

27. Vo vzťahu k podmienke o oboznámení sa dlžníka so súčasťou zmluvy, je potrebné uviesť, že ak majú byť všeobecné obchodné podmienky súčasťou zmluvy, je potrebné vyjadriť s nimi súhlas. Dôkazné bremeno ohľadne existencie vôle spotrebiteľa byť viazaný nielen zmluvou, ale aj všeobecnými obchodnými podmienkami, ako aj skutočnosť, že spotrebiteľ bol s týmito podmienkami riadne oboznámený, zaťažuje dodávateľa, pričom pre preukázané oboznámenie sa nepostačuje len konštatovanie a vyhlásenie spotrebiteľa vo formulárovej zmluve o tom, že bol s obchodnými podmienkami oboznámený. Obchodné podmienky v spotrebiteľských zmluvách majú slúžiť predovšetkým na to, aby nebolo nevyhnutné do každej zmluvy prepisovať dojednaná technického a vysvetľujúceho charakteru. Naopak, nemajú slúžiť na to, aby do nich často v neprehľadnej, zložito formulovanej a malým písmom písanej forme skryl dodávateľ dojednaná, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné a o ktorých sa predpokladá, že pozornosti spotrebiteľa najskôr uniknú (napr. rozhodcovská doložka, dojednanie o zmluvnej pokute, vznik možného nepovoleného prečerpania a povinnosť platiť úrok s tým spojený). Všeobecné obchodné podmienky predstavujú rozsiahly, pre priemerného spotrebiteľa na porozumenie náročný text, vopred pripravený dodávateľom, bez možnosti spotrebiteľa zmeniť ich obsah. Z tohto dôvodu existuje nezanedbateľné riziko, že spotrebiteľ si nebude v čase uzavretia zmluvy vedomý svojich zmluvných povinností a zaviazá sa tak k splneniu povinností, pri znalosti ktorej by k uzavretiu zmluvy nepristúpil. Ak banka uvedie podstatné obsahové náležitosti len v rámci rozsiahlych, pre priemerného spotrebiteľa na porozumenie náročných všeobecných obchodných podmienok, nemožno takémuto konaniu priznať právnu ochranu. Zmluvná podmienka, obsahom ktorej je vyhlásenie spotrebiteľa, že sa pred uzatvorením zmluvy oboznámil so zmluvnými podmienkami a súhlasí s nimi, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou podľa § 53 ods. 4 písm. l) Občianskeho zákonníka, pretože na spotrebiteľa sa prenáša dôkazné bremeno v otázke, či sa pred uzatvorením zmluvy s predloženými zmluvnými podmienkami skutočne oboznámil.

28. Na základe vyššie uvedeného preto odvolací súd v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil, pričom správne výroku vo veci samej zodpovedá aj správny výrok o trovách konania.

29. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1, 2 CSP. V odvolacom konaní plne úspešná žalobkyňa má voči neúspešnej žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania. O výške tejto náhrady bude rozhodnuté samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník súdu prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

30. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).